

Nornák

Ebben az írásomban a Nornákról terveztem írni egy-két sort, illetve megpróbálnám valamennyire definiálni is őket, hátha ezzel nektek is segítek kicsit tisztázni a "norna-kérdés" körüli kételyeket.

Nem könnyű a dolog, mert a nornáknál körülbelül abba a nehézségbe esünk, mint amivel a dísek és valkűrök definiálásánál találkozunk. Ahogy más, női entitásoknál, úgy náluk is vannak egybemosások és homályos kijelentések, épp ezért nem is tudunk tisztán egyfajta élőlénytípust nornának hívni. Talán ennek a problémának a lényegét legjobban a Próza-Edda fogalmazza meg (GYK-15):

"(...) A forrás melletti kőrisfa alatt szépséges csarnok áll, abból jár ki-be három lány, név szerint: Urđ, Verđandi, Skuld. Ők szabják meg az emberek életkorát. Nornáknak hívjuk őket. DE vannak másfajta nornák is, olyanok, akik minden ember születésekor melléje szegődnek, hogy sorsát alakítsák, ők isteni eredetűek. Vannak viszont olyan nornák IS, akik álfoktól erednek, harmadik fajtájuk meg törpéktől (...)"

Ez alapján a forrás alapján én három kategóriába sorolom be a nornákat:

1. A 3 fő-norna
2. Az isteni nornák
3. A "többiek"

Ezeket fogom most részletesebben taglalni nektek, és mivel a téma eléggé vitatható és sokféleképp értelmezhető, ezért most az én saját véleményemmel fogtok találkozni az elkövetkezendő sorok olvasása közben.

1. A 3 fő-norna talán a legismertebb és legtöbbet hangoztatott az összes közül. Leginkább a sorssal, az idővel szokták őket kapcsolatba hozni. Van aki azt mondja, hogy ők szövik az emberek sorsát; mások viszont azt állítják, hogy ők csak az istenekkel foglalkoznak, hozzánk pedig csak a 2. kategória van "kirendelve".

Az én véleményem szerint ők maguk az egyetemes sors és idő szimbólumai. A nevük jelentése is eleve arra utal, hogy Urđ a múltat, Verđandi a jelent és Skuld a jövőt jelképezi előttünk. Ők azok, akik a természet törvényeit, a nagy világ rendjét szabják meg nekünk. Erről így ír a Völuspá (20.strófa):

*"Léptek elő onnan lányok hárman,
A fa forrásától, főtítkok tudói.
Urđ egyikük neve, Verđandi másiké,
Harmadikuk Skuld – hozta törvényt,
Kisdednek korára korlátot mértek,
Jó s rossz sorsot szabva róttak rovásokat."*

Igaz, ahogy ebből a szövegből, úgy a többiből se kapunk pontos választ arra a kérdésre, hogy kinek szabnak most ők törvényt? Kinek az idejét mérik le pontosan? Én amellet foglalkozok állást, hogy ezek a nornák nem az egyszerű embernek segítenek, és nem is az istenek jövőjét szabják meg, hanem egyfajta egységes sorsot szabnak a világnak - nem az egész művet fűzik össze, hanem csak a gerincét kötik meg a világnak. Akár

hívhatjuk nemes egyszerűséggel őket az időnek és a sorsnak is, ami behálózza a többi norna munkáját is, mert ők a támpont minden sorshoz és élethez. Állításom egyik alapköve az Urđ forrás szimbolikája, amiről a következőket tudjuk:

(GYK-16)

"(...) Azt mondják, hogy az Urđ forrásánál lakó nornák minden napon megöntözik a kőrifát a forrásból merített vízzel és a körülötte fekvő iszappal, nehogy ágai elsorvadjanak vagy megfonnyadjanak. (...)"

Én ezt a részletet úgy értelmezem, hogy Urđ, Verđandi és Skuld az a három norna, aki öntözi az Yggdrasil. Ők azok, akik, úgymond, életben tartják a Világmindenséget, és nem hagyják, hogy az elveszen az idő tengerében. Ahhoz, hogy a végtelen tér (Yggdrasil) létezni tudjon, ahhoz kell a végtelen idő (3 norna) is, ami létrehozta ezt és teret ad neki a terjeszkedésében. Épp ezért, bár fontosnak tartom a 3 nornát, számunkra elérhetetlen erők ők, akikkel épp emiatt nem is kötelező napi szinten foglalkoznunk (ahogy ők sem foglalkoznak velünk kiemelkedetten, csak mint porszemmel a szerkezetben).

2. A mi szempontunkból azonban sokkal fontosabb és közelebb álló nornák a kísérő nornák, vagy más néven az isteni nornák. A legelején idézet szöveg szerint mindannyiunknak megvan szabva a jövője, a sorsa, és mindannyiunk életének fonalát egy külön norna szövi. Emberfüggő, hogy ki hogyan értelmezi ezt pontosan. Az én álláspontom az, hogy ezek a kirendelt nornák már születésünkkel megírták a jövőnket, így igazából az ő tevékenységüket se tudjuk igazán megfogni, vagy befolyásolni.

Igaz, itt fenn áll az a teória is, hogy egy embernek nemcsak egy norna szabhatja meg a sorsát, hanem egyszerre többen is befolyásolják a jövőnket. Erről a Gylfi Káprázata 15. fejezetének végén olvashatunk:

"(...)De ha az emberek sorsát ők szabják meg – mondta Gangleri -, akkor bizony igen méltánytalanul járnak el, mert egyesek szép és gazdag életet nyernek el általuk, mások meg se vagyont, se megbecsülést, egyesek hosszú, mások meg rövid életet. - Az isteni eredetű és jó nornák szép életet szabnak ki az embernek – mondta Nagyságos. – Más emberek rossz sorsáról a gonosz nornák tehetnek."

Érdekes részlet, sajnos a rossz dolgok ugyanúgy részei az életünknek, mint a jók, ez ellen nem tudunk tenni. Most, hogy emiatt gonoszoknak kell-e hívnunk bizonyos nornákat, vagy pedig mai közhellyel élve "csak a munkájukat végzi", ennek az eldöntése már rajtunk múlik.

3. A harmadik csoportot nem is igazán lehet csoportnak hívni, mert ennek a kategóriának a definiálásának a kétely a talaja. Ide azokat a nornákat sorolom, akikről lényegileg semmit se tudunk, de említi a szöveg, mint különféle származású nornákat. A Verses-Edda így ír róluk (FÁF-13):

*"A nornák, úgy tudom, nem egyféle csapat:
Nem egy helyről ered,
Egyik ász-sarj,
Másik álf-sarj,
Olyik Lomha (Dvalin törpe) lánya."*

A megjelenő probléma ennél a csoportnál már végképp az, hogy nem tudjuk, kivel akarják őket pontosan azonosítani, ezért a megoldás itt száz százalékig személyfüggő. Ugyanis itt az a probléma jelenik meg, hogy lehet őket akár a valkűrökkel, akár a dísekkel, akár a női álfokkal, vagy akár a női landvætturokkal, és még sorolhatnám, hogy mivel azonosítani; sőt a középkorban sokszor ténylegesen keverték is velük őket, így tényleg eléggé nehéz megfogni ennek a csoportnak a "személyazonosságát".

Egyik jó példa erre a következő részlet (VAF-49) is:

*"Mögbrasir lányai ők, folyik lakhelyükre
Három hatalmas folyó. Ők hozzák a szerencsét
Szerte az emberekre, még ha mind óriás-sarj is."*

Ez a strófa jól illusztrálja, hogy régi időkben nagyon összerosódtak a jótevő nőnemű szellemek szerepei, és nevei. Ez a szöveg jelentheti akár a valkűröket, a nornákat, de akármelyik más szellemtípust is. Sőt, az is lehet, hogy szimplán szó szerint kell értelmezni a részletet és nem asszociálna másokra, akkor viszont új entitásokkal ismerkedhetünk meg a versszakban, akikről viszont semelyik másik forrás nem beszél.

Röviden ennyit a nornákról, remélem sikerült valamennyire nektek is segítenem ezzel az elmélkedéssel.